

Ομιλία του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Αμερικής κ. Δημητρίου

Θρησκευτικός και Πολιτισμικός Πλουραλισμός και Ειρηνική Συνύπαρξη στη Μέση Ανατολή

Αθήνα, Ελλάδα, 18-20 Οκτωβρίου 2015

Παναγιώτατε Οικουμενική Πατριάρχα κ.κ. Βαρθολομαίε, Μακαριώτατε Πατριάρχα Αλεξανδρείας κ. Θεόδωρε, Μακαριώτε Πατριάρχα Αντιοχείας κ. Ιωάννη, Μακαριώτε Πατριάρχα Ιεροσολύμων κ. Θεόφιλε, Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Κύπρου κ. Χρυσόστομε, Μακαριώτατε Αρχιεπίσκοπε Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμε, Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Αλβανίας κ. Αναστάσιε, Σεβασμιώτατοι Αρχιερείς, Εξοχώτατε Πρόεδρε της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλε, Εξοχώτατε Πρωθυπουργέ της Ελλάδος κ. Αλέξη Τσίπρα, Εξοχώτατε Υπουργέ Εξωτερικών της Ελλάδος κ. Νικόλαε Κοτζιά, Εντιμότατοι Θρησκευτικοί Εκπρόσωποι και Διπλωματικοί Ηγέτες, Αγαπητοί Φίλοι και Προσκεκλημένοι:

Είμαι βέβαιος ότι όλοι μας θα χαιρετίζαμε την ευκαιρία να συγκεντρωθούμε με αδελφούς και αδελφές, φίλους και συναδέλφους απ' όλον τον κόσμο για να εορτάσουμε ένα ευχάριστο γεγονός. Αντ' αυτού, η σημερινή συγκέντρωσή μας ορμάται από την συνεχιζόμενη κρίση στη Μέση Ανατολή και την αίσθηση του κατεπείγοντος να ανταποκριθούμε σ' αυτήν την τεράστια ανθρωπιστική κρίση.

Η Μέση Ανατολή, προεξέχουσα γεωγραφική περιοχή θρησκευτικού και πολιτισμικού πλουραλισμού επί τουλάχιστον 4.000 χρόνια, βιώνει δυστυχώς πρωτοφανή επίπεδα βίας επί σειρά δεκαετιών. Αυτή η εύφορη γη, η οποία υπήρξε λίκνο πολλών πολιτισμών δηλητηριάζεται από τον φόβο, το μίσος και τη βία. Το τραγικό αποτέλεσμα αυτών των καταστάσεων είναι ο αφανισμός τοπικών κοινοτήτων που έχουν συνυπάρξει με τους γείτονές των επί αιώνες. Ενώ στο παρελθόν ήταν σύνηθες το φαινόμενο να συναντήσει κανείς χωριά και πόλεις με πληθυσμό από ανθρώπους διαφορετικών θρησκευτικών πεποιθήσεων και πολιτισμικών παραδόσεων, σήμερα ο κάτοικος της εκεί περιοχής διδάσκεται να αντιμετωπίζει το γείτονά του με καχυποψία. Αυτοί που αρνούνται να αλλάξουν τρόπο ζωής διώκονται, εκτελούνται ή εξωθούνται βίαια από την πατρίδα τους.

Αυτές είναι οι υφιστάμενες πλέον καταστάσεις εντός μιας κατακερματισμένης Μέσης Ανατολής στην οποία οι άνθρωποι υποχρεώνονται να ζουν εντός καθορισμένων συνόρων τα οποία χαρακτηρίζουν την ταυτότητά των όχι σύμφωνα με την πληθώρα των κοινών αξιών που τους ένωναν επί πολλές γενεές αλλά, μάλλον, σύμφωνα με τις διαφορές που τους χώριζαν. Το γεγονός του πλουραλισμού το οποίο έχει επιδείξει η Μέση Ανατολή επί μακρόν έχει μεταμορφωθεί σε χάος και ακόμη και στην καταστροφή μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς των οποίων η σπουδαιότητα έχει αναγνωρισθεί απ' όλον τον κόσμο.

Αυτό που έχουμε μπροστά μας, λοιπόν, δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια ανθρωπιστική κρίση πρωτοφανών διαστάσεων. Μερικοί αποκαλούν τις συνθήκες αυτές 'γενοκτονία.' Επιτρέψτε μου να πω ότι αυτή η γενοκτονία δεν στοχεύει μόνον εναντίον μιας συγκεκριμένης θρησκευτικής ομάδας, διότι γνωρίζουμε ότι διώκονται μέλη όλων των θρησκευτικών ομάδων. Ίσως, πέραν της αναγνώρισεως της κρίσεως αυτής ως γενοκτονία να πρέπει να την αναγνωρίσουμε και ως μνημοκτονία δηλ. ολοκληρωτικό αφανισμό της ιστορίας τοπικών κοινοτήτων από τη συλλογική μνήμη του κόσμου.

Βέβαια, μπορούμε να κατηγορήσουμε τον Τύπο και εξωτερικές δυνάμεις που προβάλλουν μία διαστρεβλωμένη εικόνα της Μέσης Ανατολής, ως περιοχή η οποία αποτελεί την ιστορική γη μιας και μόνο συγκεκριμένης θρησκευτικής κοινότητας. Όμως πρέπει να αναρωτηθούμε πόσο έχουμε επενδύσει στην επιμόρφωση των δικών μας κοινοτήτων; πόσο έχουμε συνεργασθεί με εταίρους άλλων θρησκευτικών πεποιθήσεων οι οποίοι είναι προετοιμασμένοι να παρουσιάσουν την αληθινή

εικόνα της περιοχής, η οποία υπάρχει πλέον των 4.000 ετών;

Είμεθα βέβαιοι ότι η κρίση στη Μέση Ανατολή δεν θα επιλυθεί με περισσότερες βόμβες και όλμους. Η διπλωματία και οι εκτενείς ειλικρινείς διάλογοι αποτελούν χρήσιμα εργαλεία. Όμως κοιτάζοντάς την μεμονωμένα, η αποτελεσματικότητα της διπλωματίας είναι αρκετά περιορισμένη. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι η ανθρωπιστική κρίση μπορεί να αντιμετωπισθεί κυρίως μέσω ανθρωπιστικής βοήθειας. Παρακαλώ, επιτρέψτε μου σ' αυτό το σημείο να σας αναφέρω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα. Αναφέρομαι στον οργανισμό IOCC (Διεθνής Ορθόδοξη Χριστιανική Φιλανθρωπία), ο οποίος αποτελεί τον επίσημο ανθρωπιστικό οργανισμό της Συνόδου Κανονικών Ορθοδόξων Επισκόπων στις ΗΠΑ. Ο IOCC έχει προσφέρει ανθρωπιστική βοήθεια σε 3,1 εκατ. Σύριους πολίτες οι οποίοι είναι εκτοπισμένοι μέσα στην ίδια τους τη χώρα ή ζουν ως πρόσφυγες στην Ιορδανία, Λίβανο, Ιράκ και Αρμενία.

Κτίζοντας υποδομές και εμπιστοσύνη στην περιοχή, ο IOCC έχει διανείμει βοήθεια αξίας άνω των \$50 εκατομ. δολλαρίων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσεως στη Συρία. Μέσω προσεκτικού σχεδιασμού και υπεύθυνης διανομής αυτών των πόρων, ο IOCC έχει προσφέρει σε εκτοπισμένους Σύριους και πρόσφυγες εντός της Συριακής επικρατείας, τρόφιμα, ρουχισμό, φαρμακευτικό υλικό, κλινοσκεπάσματα, μαγειρικά σκεύη, καθώς και ιατρικές υπηρεσίες σε μητέρες με βρέφη, επείγουσες διατροφικές παρεμβάσεις, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, μορφωτική υποστήριξη, επισκευές και αποκαταστάσεις καταφυγικών εγκαταστάσεων, και επίσης έχει εργασθεί σκληρά για να μειώσει τους δημόσιους υγειονομικούς κινδύνους.

Κυρίως, όμως, ο IOCC έχει προσφέρει το ανθρωπιστικό του έργο χωρίς να κάνει διάκριση ανάμεσα σε εθνικότητες, φυλές, γένη ή θρησκείες. Αυτό έχει βοηθήσει στην επανένωση μελών κοινοτήτων οι οποίες βρίσκονται σε σύρραξη. Μαζί με το τμήμα Οικουμενικών Σχέσεων του Ελληνικού Ορθόδοξου Πατριαρχείου Αντιοχείας και με τη χάρη του Θεού, το ανθρωπιστικό έργο του IOCC αποτελεί έμπρακτο παράδειγμα για το πώς οι προσπάθειές μας μπορεί να γίνουν αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση της κρίσεως. Επίσης, μας υπενθυμίζει και πάλι το γεγονός ότι η Μέση Ανατολή είναι η γη μιας εξόχου ιστορίας πολιτισμικού και θρησκευτικού πλουραλισμού. Ένας εξαιρετικά πολύτιμος πλουραλισμός, ο οποίος πρέπει να παραμείνει εκεί για πάντα.

Σας ευχαριστώ.